

[A-29]

Sardar Patel University

M. A. Previous (External) Examination NEW

Time: 10.00 A.M. to 01.00 P.M.

Friday Date: 05/04/2019

MAPESAN402: Vyakarana: Siddhantakaumudi of Bhattojidikshita (Acha-Sandhi
Prakaranam, Hal-sandhi, Samasa) & Paspashahnika of Patanjala-Mahabhashya

Total Marks: 100
(90)

प्रश्न: 1 कोष्ठपश्चात् त्रिंशत् सूत्रो समञ्जसो

1. वान्तो यि प्रत्यये। ६.१.८९
2. आद् गुणः। ६.१.८७
3. एङि पररूपम्। ६.१.९४
4. स्तोः श्रुना श्रुः। ८.४.४०
5. अनुस्वारस्य ययि परसवर्णः। ८.४.५८
6. आङ्माङोश्च। ६.१.७४

(92)

प्रश्न: 2 कोष्ठपश्चात् त्रिंशत् सूत्राणि इत्युक्त्या समञ्जसो

1. सुध्युपास्यः। 2. गङ्गौघः। 3. शिवेहिं। 4. एतन्मुरारिः। 5. तच्छूलोकेन। 6. पुँस्कोकिलः।

(20)

प्रश्न: 3 समास ओटले शुं? समञ्जसो द्वन्द्वसमास विशेषेण सविस्तर नोध लभो.

अथवा

(20)

प्रश्न: 3 समास ओटले शुं? समञ्जसो बहुव्रीहि समास विशेषेण सविस्तर नोध लभो.

(20)

प्रश्न: 4 लट्प्रोञ्जिदीक्षितानुं श्रवण, समय, कवन विशेषेण नोध लभो.

अथवा

(20)

प्रश्न: 4 यथोत्तरं मुनीनां प्रामाण्यम्- यथा करो.

(92)

प्रश्न: 4 नीचेना गद्यपद्यं सानुवाद्य समञ्जसो (गमे ते ओक)

1. अथ गौरित्यत्र कः शब्दः। किं यत्तत्सास्नालाङ्गलककुदखुरविषाण्यर्थरूपं स शब्दः। नेत्याह। द्रव्यं नाम तत्। यत्तर्हितदिङ्गितं चेष्टितं निमिषितं स शब्दः। नेत्याह। क्रियानाम सा। यत्तर्हि तच्छुक्लो नीलः कृष्णः कपिलः कपोत इति स शब्दः। नेत्याह। गुणो नाम सः। यत्तर्हि तद्भिन्नेष्वभिन्नं छिन्नेष्वछिन्नं सामान्यभूतं स शब्दः। नेत्याह। आकृतिर्नाम सा।
2. सर्वे खल्वप्येते शब्दा देशान्तरे प्रयुज्यन्ते। न चैव उपलभ्यन्ते। उपलब्धौ यत्नः क्रियताम् महान्ति शब्दस्य प्रयोगविषयः। सप्तद्वीपा वसुमतीं त्रयो लोकाश्चत्वारो वेदाः साङ्गाः सरहस्या बहुधा विभिन्ना एकशतमध्वर्युशाखाः सहस्रवर्त्मा सामवेद एकविंशतिधा बाह्वृच्यं नवधाथर्वणो वेदो वाकोवाक्यमितिहासः पुराणं वैद्यकमित्येतावाञ्छब्दस्य प्रयोगविषयः। एतावन्तं शब्दस्य प्रयोगविषयमनुनिशम्य सन्त्यप्रयुक्ता इति वचनं केवलं साहसमात्रम्।

(90)

प्रश्न: 5 व्याकरणे लक्षणानां मुख्य प्रयोजनो समञ्जसो.

अथवा

(90)

प्रश्न: 5 लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम्।- सविस्तर समञ्जसो.

